

Historia pisma i książki: zestawienie bibliograficzne w wyborze

Wydawnictwa zwarte

1. Biblioteki : krucha historia / Andrew Pettegree, Arthur der Weduwen. - Wydanie pierwsze. - Sopot : Wydawnictwo Smak Słowa, 2022. - 554 strony

Doskonała lektura dla miłośników książek - fascynująca opowieść o historii bibliotek i ludzi, którzy je budowali, od starożytności po erę cyfrową. Znane na całym świecie, zazdrośnie strzeżone przez prywatnych kolekcjonerów, budowane przez stulecia i niszczone w jeden dzień, ozdobione złoceniami i freskami albo wypełnione wygodnymi pufami i rysunkami dzieci - historia bibliotek jest bogata, różnorodna i obfitująca w nieoczekiwane zdarzenia. W książce Biblioteki historycy Andrew Pettegree i Arthur der Weduwen przedstawiają nam antykwariuszy i filantropów, którzy tworzyli wspaniałe księgozbiory, opowiadają o narodzinach i upadku gustów literackich i odślaniają przed nami tajemnice zbrodni i wykroczeń popełnionych w pogoni za rzadkimi manuskryptami. Poprzez te opowieści autorzy pokazują, że chociaż same księgozbiory są niezwykle kruche i mogą popaść w ruinę w ciągu zaledwie kilku dekad, jednak idea biblioteki okazała się nadzwyczaj trwała i odporna, a każde pokolenie tworzy tę instytucję od nowa. Przepięknie napisana i oparta na wnikliwych badaniach, książka Biblioteki jest lekturą obowiązkową dla miłośników książek, kolekcjonerów i wszystkich tych, którzy choć raz z rozkoszą zagubili się między regałami. [Nota Wydawcy]

2. Ciekawe przypadki z życia książki, czyli "Nie jest grzechem lubić książki dla nich samych..." / Dorota Pietrzkiewicz. - Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2015. - 151, [1] strona

Zawiera m. in.: Słów kilka o średniowiecznych rękopisach polskich i z Polską związanych, s. 11-20; O tym jak kunszt druku zawędrował do Polski, s. 29-36

3. Człowiek i jego znaki / Adrian Frutiger. - Warszawa : "Do" : "Optima", 2003. - 295 stron

Zwiera m. in.: Od pisma obrazkowego Sumeru do pisma klinowego, s. 98-101; Egipskie hieroglify, s. 101-103; Pismo kreteńskie, s. 103-105; Alfabet w kulturze Zachodniej, s. 125-130; Rozwój formy pisma a techniki pisanie i drukowania, s. 131-143.

4. Dawna książka i kultura : materiały międzynarodowej sesji naukowej z okazji pięćsetlecia sztuki drukarskiej w Polsce / Stanisław Grzeszczuk i Alodia Kawecka-Gryczowa. - Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1975. - 352 strony

Książka zawiera tematy odnośnie Międzynarodowej Sesji Naukowej 9-10 maja 1974 roku na której przedstawiono stan badań na temat historii dawnej książki: zarówno formy, jak też jej funkcji.

5. Drzeworytowe książki średniowiecza / Bronisław Kocowski. - Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1974. - 129, [2] strony

Zawiera m. in.: Typy książek XV wieku, s. 17; Książki okolicznościowe i codziennego użytku, s. 70-92

6. Fantastyczne światy na okładkach i w ilustracjach książek oraz czasopism od wieku XIX do lat 80. XX wieku / Artur Nowakowski. - Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, copyright 2014. - 197, [3] strony, [12] stron
Zawiera m. in.: Teksty okładkowe. Kompozycja. Liternictwo w tytułach, s. 67-71
7. I książki mają swoją historię / Bartłomiej Szyndler. - Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1982, - 269, [3] strony
Zawiera m. in.: Pismo obrazkowe, s. 8-9; Pismo klinowe, s. 9-11; Pismo egipskie i jego odczytywanie, s. 13-16; Pismo Majów i Azteków, s. 16-21; Rozwój pisma łacińskiego, s. 21-26; Papirus, s. 34-37; Wytwarzanie papieru, s. 43-47; Zwój, s. 49-51; Wytwarzanie książek w starożytności, s. 51-54; Oprawy średniowieczne, s. 58-60; Produkcja rękopisów w średniowieczu, s. 60-63; Gutenberg i jego wynalazek, s. 74-78
8. Jak to działa? : książki / Nikola Kucharska ; teksty Joanna Kończak, Katarzyna Piętka. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 2021. - [32] strony
Klara fascynuje się światem wokół. Chciałaby zrozumieć, skąd biorą się książki, a w przyszłości zostać bibliotekarką albo pisarką. Każdą wolną chwilę poświęca na zdobywanie wiadomości. Pomaga jej dziadek, który swymi zabawnymi rysunkami cierpliwie odpowiada na kolejne pytania wnuczki. Czy za pomocą sznurka i węzełków można „zapisać” opowieść? Czym różni się papirus od pergaminu? Na czym polegała praca w średniowiecznym skryptorium? Po co książce skład i layout? Z czego dawniej robiło się papier, a co dziś potrzebne jest do jego produkcji? Skąd wzięło się powiedzenie „czytać od deski do deski”? Czym zajmuje się agent literacki? Co to jest antykwa, szeryf czy kursywa? Duży format, wypełnione szczegółami ilustracje, edukacja połączona z zabawą i humorem to tylko niektóre z zalet tej niezwykłej książki o książkach.
9. Johannes Gutenberg i początki ery druku / Jan Pirożyński. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002 - 225, [3] strony
Zawiera m. in.: Długi i dawny rodowód wynalazku druku, s. 14-24; Powrót Gutenberga do Moguncji i jego pierwsze druki, s. 62-74; Biblia 42 – wierszowana, s. 84-98; Wynalazek druku jako czynnik sprawczy wielkiej rewolucji i zarazem ewolucji medialnej, s. 183-200.
10. Książka drukowana XV - XVIII wieku : zarys historyczny / Helena Szwejkowska. - Wydanie 5 poprawione. - Wrocław ; Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1987. - 347, [1] strona
Zawiera m. in.: Książka drzeworytowa, s. 7-12; Problem wynalazku sztuki drukarskiej. Jan Gutenberg, s. 30; Drukarstwo polskie w XV wieku, s. 44-59; Cechy książki XV wieku i jej budowa, s. 60-68; Oprawa książki zabytkowej w XV-XVIII wieku, s. 267-304.
11. Książka : najpotężniejszy przedmiot naszych czasów zbadany od deski do deski / Keith Houston. - Kraków : Wydawnictwo Karakter, 2017. - 460, [4] strony
Zawiera m. in.: Czysta karta: wynalezienie papirusu, s. 13-29; Oprawa skórzana: brudny wynalazek pergaminu, s. 30-48; Przebłysk geniuszu: pojawienie się pisma, s. 97-121; Książka i żebrak. Johannes Gutenberg i wynalezienie druku, s. 122-150; Książki przed książką: zwoje papirusowe i gliniane tabliczki, s. 275-295.

12. Książka rękopiśmienna i biblioteka w starożytności i średniowieczu / Karol Głombiowski i Helena Szwejkowska. - Wydanie 3. - Warszawa ; Wrocław : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1983. - 166, [2] strony
Zawiera m. in.: Książka w państwach starożytnego wschodu, s. 9; Egipt, s. 9-14; Mezopotamia, s. 14-19; książka rękopiśmienna w Polsce, X-XV wiek, s. 148-152.
13. Książka się rozwija / Anna Świderkówna, Maria Nowicka. - Wydanie 2. - Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 2008. - 202, [1] strona
Zawiera m. in.: Nie tylko papirus, s. 28; Glina, s. 32-34; Pióro, atrament i kałamarz, s. 55-58; Najstarsza książka grecka, s. 100 – 102; Dalsze losy książek antycznych, s. 194-197
14. Księgoznawstwo / Kazimierz Rzewuski. Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1987 - 301, [3] strony
Zawiera m. in.: Powstanie i rozwój pisma. Materiały i narzędzia pisarskie oraz ich wpływ na rozwój postaci książki. Książka w różnych ośrodkach kultury starożytnej. Książka w średniowieczu, s. 17-50; wynalazek druku oraz jego podłoże i znaczenie w dziejach kultury, s. 51-105
15. Mistrzowskie stosowanie czcionek : jak to zrobić? / Robin Williams. - Gliwice : Helion, copyright 2003. – 235 stron
Zawiera m. in.: Krótka historia pisma, s. 17-28
16. Na cześć Jana Gutenberga drukarze krakowscy. - Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe : Zrzeszenie Księgarstwa, 1983. - LXX stron
Książka wydana na cześć Jana Gutenberga z okazji obchodów 500 - lecia jego urodzin.
W książce jest opisany jego i życiorys oraz rozwój jego działalności.
17. Narodziny książki / Lucien Febvre, Henri-Lucien Martin. - Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2016. - 577, [1] strona
Zawiera m. in.: Warunki rozwoju ośrodków papierniczych: uwarunkowania naturalne i przemysłowe, s. 45-56; Narodziny książki drukowanej i rozwój przemysłu papierniczego (XV-XVIII wieku), s. 56-64; Czcionki, s. 121-131; Szata zewnętrzna książki prawa, s. 168-175.
18. Od papirusu do bibliobusu : książka o książce / Celestyn Kwiecień. - Katowice : Wydawnictwo Śląsk, 1960. - 382, [2] strony
Zawiera m. in.: Tradycje książki w Polsce, s. 84-107; Papier rządzi światem, s. 126-135; Złote ręce – czyli o drukarzach introligatorach i konserwatorach, s. 176-192; O grafice i ilustracji książkowej, s. 311-338.
19. Pierwsze słowo : narodziny mowy i pisma / Martin Kuckenburg . - Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 2006. - 263, [24] strony
20. Pismo i obraz / Andrzej Banach. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1966. - 259, [5] stron
Zawiera m. in.: Hieroglify, s. 1523; Obraz i pismo wycięte w deseczce drewnianej, s. 48-69; Obraz i napisy dawnych map, s. 80-86; kaligrafia klasycznie doskonała, s. 114-132

21. Pismo : pamięć ludzkości / Georges Jean. - Wrocław : Wydawnictwo Dolnośląskie, 1994 - 224, [1] strona
Zawiera m. in.: Pismo klinowe, s. 14; Hieroglificzne kroniki, s. 30-37; Litera i obraz, s. 49; Od kopistów do drukarzy, s. 73-111; Kaligrafia i gra liter, s. 162-173.
22. Pismo i typografia / Phil Baines, Andrew Haslam. - Warszawa : Wydawnictwa Naukowe PWN, 2010. - 218, [6] stron
Książka pokazuje i omawia różne kroje i jest praktycznym poradnikiem używania pisma jako istotnego elementu projektu. Bogato ilustrowany tekst o przemyślanej strukturze wprowadza czytelnika we wszystkie aspekty tematu, od historii powstania alfabetu do wynalezienia ruchomych czcionek i stosowania współczesnych systemów cyfrowych.
23. Początki sztuki drukarskiej na Pomorzu w XV wieku / Zbigniew Nowak. Gdańsk : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976. - 230, [1] strona
Zawiera m. in.: Geografia piętnastowiecznego drukarstwa, s. 11-16; Narodziny księgozbiorów prywatnych, s. 36-40; Geneza pierwszej drukarni na Pomorzu, s. 83-89; Układ graficzny i kompozycja, s. 127-128; Zdobiona karta tytułowa i jej wzory, s. 129-135.
24. Poligrafia książki / Jan Kuglin. - Wydanie 2 poprawione i rozszerzone. - Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1968. - 381, [2] strony
Zawiera m. in.: Wynalazek druku, s. 9-37; Pismo gotyckie, s. 38-90; Prasa drukarska, s. 190-210; Zdobnictwo książki rękopiśmiennej, s. 227-238.
25. Poligrafia : praktyczny przewodnik / David Bann. - Warszawa : ABE Dom Wydawniczy, copyright 2007. - 224 strony
Wnikliwy i praktyczny przegląd wszystkich najważniejszych, współczesnych zagadnień, technik i technologii w dziedzinie druku i produkcji drukarskiej, od technologii znanych, aż po druk i publikacje na żądanie.
26. Polskie drukarstwo / Janusz Sowiński. - Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1988. - 326, [2] strony, [108] stron
Zawiera m. in.: Narodziny i początki „czarnej sztuki”, s. 18-22; Czarna sztuka: skład, druk, czcionka, zdobnictwo, s. 225-304
27. Rewolucja Gutenberga / Elizabeth L. Eisenstein. - Warszawa : Prószyński i S-ka, 2004. - 281, [6] stron
Zawiera m. in.: Druk a inne zjawiska kultury, s. 113-144
28. Słowo drukowane / Zbigniew Przyrowski. - Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1975. - 99, [5] stron
Zawiera m. in.: Podchody, czyli tropimy wynalazek pisma, s. 10-23; Jej wielmożność czcionka, s. 35-50
29. Sztuka typograficzna Młodej Polski / Janusz Sowiński. - Wrocław : Ossolineum, 1982. - 214, [2] strony
Zawiera m. in.: Polska poligrafia przełomu XIX i XX wieku, s. 36-51; O polską czcionkę, s. 107-112

30. Tekst jako uobecnienie : szkic z dziejów myśli o piśmie i książce / Juliusz Domański. - Wydanie 2. - Kęty : Antyk, 2002. - 206, [2] strony
Zawiera m. in.: Grecka „rewolucja książkowa” a pisarstwo filozoficzne, s. 18-33; Hellenistyczna „kultura książki” i Biblia, s.34-40
31. W gnieździe drukarstwa polskiego / Wiktor Franz. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 197. - 127, [5] stron, 7 stron
Historia pisma i drukarstwa od początku powstania, dużo ilustracji przedstawiających warsztat pracy, pismo, zdobienia, drukarnie.
32. Wybrane zagadnienia z dziejów książki XIX - XX wieku / Helena Szwejkowska. - Wydanie 2, poszerzone. - Warszawa ; Wrocław : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1979. - 154 strony
Zawiera m. in.: Ilustracja i zdobnictwo książki w XIX XX wieku, s.65-75
33. Zarys dziejów książki i księgarstwa / Czesław Ożarzewski. - Wydanie 2. - Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1965. - 174, [2] strony
Zawiera m. in.: Od pisma obrazowego do alfabetu, s. 8-10; Materiały i narzędzia pisarskie, s. 16-18; Forma książki w starożytności. Księga – zwój, s. 18-20; Wynalazek czcionki ruchomej i prasy drukarskiej. Jan Gutenberg, s. 46-48
34. Zarys dziejów pisma, druku, książki i bibliotek / Leszek Adamów. - Warszawa : Centralna Biblioteka Wojskowa, 1972. - 93 strony
Zawiera m. in.: Powstanie pisma i jego rozwój (pismo obrazkowe, pismo wyrazowe, pismo sylabowe, hieroglify), s. 7-11; Wynalazek druku, s. 27-33
35. Zarys dziejów pisma łacińskiego / Aleksander Gieysztor. - Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1973 - 236, [1] strona
Zawiera m. in.: Początki pisma i wytworzenie alfabetu, s. 26-45
36. Życie książki : edycja krytyczna na podstawie wydania z 1951 roku / Jan Muszkowski. - Łódź : Uniwersytet Łódzki ; Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2015. - LIV, 474, [2] strony
Zawiera m. in. : Początki pisma, s. 9-29; Początki drukarstwa, s. 83-117; Książka drukowana XVI-XIX wieku, s. 119-150;

Wydawnictwa ciągłe

37. Dzieje pisma do momentu powstania alfabetu oraz książka starożytna / Ewa Zielkowska. W: Biblioteka w Szkole. – 2008, nr 9, s. 24-25
38. Historia i rozwój pisma. Scenariusz zajęć bibliotecznych / Edyta Dobek, Edyta Magdalena Lachowska, Iwona Mickiewicz. W: Poradnik Bibliotekarza. - 2013, nr 3, s. 42-43

39. Jak powstała książka? : konspekt zajęć otwartych z edukacji czytelniczej i medialnej / Ewa Procka. W: Biblioteka w Szkole. - 2004, nr 4, s. 20
40. Od papirusu do edytora tekstu. Konkurs z historii książki i pisma / Anna Bidzińska - Kristof, Elżbieta Kulisz. W: Poradnik Bibliotekarza. - 2009, nr 5, s. 34-37